

Bir Sıkışma Süreci Oy Bir Ayrışma Süreci Bomba!

Halil Çelik

25.04.2016

İçindekiler

Bir Strateji Olarak Seçimler	3
Sokağın Beraberliğinden Sandığın Birleşmesine	4
Seçimlere Girmek ve Herkesten Oy İstemek	5
Seçimlerde muhalefet de hükümet de meşrudur.	6

Bir Strateji Olarak Seçimler

Özgürlük mücadelesi veren tüm hareketler dönemsel stratejiler kurar ve bu stratejilere göre hamleler yaparlar. Kürt Özgürlük Hareketi de 40 senedir sürdürdüğü özgürlük mücadelesinde, farklı dönemlerde, farklı stratejiler kurmuştur. Hareketin seçimlere girmesi ve halktan oy istemesi, bu stratejilerden sadece bir tanesidir. Bu yazıda, halkın bütünlüklü var olma mücadelesinin içerisinde, hareketin parlamentoda da var olma stratejisi olan “seçimlere katılma ve oy isteme” hamlesinin yanı sıra, 7 Haziran ve 1 Kasım seçimlerinde oy istemiyle başlayan siyasi sıkışmayı ve 13 Mart Ankara bombası sonrası başlayan siyasi savrulmayı tartışacağız.

Sokağın Beraberliğinden Sandığın Birleşmesine

7 Haziran ve 1 Kasım seçimleri öncesinde yaşanan toplumsal patlamaların en geniş ve en uzununu Taksim İsyanı'ydı. Çok özneli bu patlamanın öznesi başta birkaç ağacın kesilmesine karşı koyan çevreciler gibi yansıtılmak istense de, gerçekte olan hükümetle karşı karşıya kalmış tüm öznelerin katılımıyla oluşmuş bir isyan olmasıydı.

Toplum ve bireyler üzerinde her gün artan baskı, isyanı tetiklemişti. Baskının karakersizliği yani sadece bir kesime değil her kesime, her karaktere değişiyor olması, Taksim İsyanı'nın karakterini de zorunlu olarak birleştirici kıldı. İdeolojisi, dili, dini, cinsiyeti, sıkıntıları sorunları birbirinden farklı olan birçok birey ve topluluk, isyanın birer öznesi olabildi. İsyanın bu özne çokluğu hem Taksim işgali süresince hem de sonrasında, isyanın, devlet tarafından kontrolünü zorlaştırdı. Kolluk kuvvetlerinin, Taksim Dayanışması'yla ya da 'kitle' örgütleriyle yapmaya çalıştığı anlaşmaların, isyanın başka öznelere tarafından sürekli bozuluyor olması, isyanın çapını genişletiyor ve etkisini büyütüyordu. Taksim'in yaklaşık 15 günlük işgalinin sonlanmasıyla başlayan "Her yer Taksim her yer direniş" sürecinin yayılmasında da, bu çok özneli karakter belirginleşiyordu. Bu çok özneliliğin korunmasını ilkeleştirerek oluşturulan forumlar, -bayraksızlık, flamasızlık, dövizsizlik- "biz", "barışçıl bir yürüyüş yapacağız", "barikat yok, taş yok" gibi tutumlarla bir "biz" tanımlayarak, farklılıkları aynılaştırıyordu. Çok öznelilikten tek özneliliğe ve salt AKP ve Tayyip Erdoğan karşıtlığına indirgenen forumlarda aslında seçimlere hazırlık yapılıyordu.

Bir meydana başlayan ve sokaklarda süren isyanı anlamlandırmak önemliydi. Arzulanan bir devrime benzetmenin, ya da teslimiyetçi bir "olmadı"yla atlatmanın ötesinde; belirtmek gerekir ki paylaşma ve dayanışma ilişkileriyle örgütlenmiş bir karşı koyuşla, iktidarın korkarak ve şaşırarak saçmaladığı bir süreç yaşadık. Belki de kazanacağımız en önemli anlamdı bu. Taksim İsyanı'nın çok çok sonrasında bile, sokak yürüyüşlerinde, cadde kapatmalarda, polislin onlarca uyarısına rağmen yapacağını yapan, yürüyüşlerde ya da toplanmalarda izin istemeden doğrudan eylemler örgütleyen bir anlayıştı bu. Böylesi anlamlarla dolu bir sürecin her halde en anlamsız evresi ise bir seçim süreciyle sonlanması oldu. Bu anlamsızlık meydana, sokaktan gelerek; foruma, seçime, sandığa, adeta açık alandan kapalı alana giden, madden yaşanan bir kapatılmanın manevi etkisiydi. Seçim sürecinin şartlarına uymak için sokağın sakinleşmesini istemek ise, bu sıkışmanın başlangıcı olacaktı.

Seçimlere Girmek ve Herkesten Oy İstemek

Kürt Özgürlük Hareketi'nin 8. seçim stratejisi olan 7 Haziran seçimlerinin, Taksim İsyanı sürecinin hemen sonrasında şekillenmiş olması, isyan bakımından bir talihsizlikti. Seçimler için bir avantaj olarak kullanılmak istenen isyan süreci, isyanın her öznesinin seçim kampanyasının da bir öznesi olmasını amaçlıyordu. Ulusalcı özneler dışındaki herkes HDP içerisinde kabul ediliyor ve forumlar döneminde AKP ve Tayyip Erdoğan karşıtlığı zeminleştirilerek oluşturulan birleşik anlayışın çatısı HDP yapıyordu. Ufak tefek tartışmaların ötesinde herkes, HDP için oy çalışması yapmaya ya da oy atmaya çağrılıyordu. HDP içerisindeki reformist çevrelerin üstlendiği seçim kampanyasının en önemli mottosu, başkanlık rejimi karşısında parlamenter rejimi savunacak tek gücün HDP olduğu mottosuydu. Tabi ki bu motto, böylesi bir sade söyleyle değil, üst mesajında allanıp pullanarak seçmene sunuluyordu. Seçmene sunulan alt mesajda ise biraz tehditkar bir taraflaşma tarifleniyordu: "HDP'ye oy atmayan AKP'den taraftır". Bu mottolarla oluşturulan kampanyanın sorunu; yeni çıkmış "hak istenmez alınır" sürecinden "başkanlık sistemi diktatörlüktür, parlamenter sistemde hakkımızı istemeliyiz"- sürecine çekilen bireyler ve topluluklar olmuştur. Hem de, bu seçimin asıl öznesi olan Kürt halkının -dolayısıyla Kürt Özgürlük Hareketi'nin- stratejilerinden bir tanesi olan "parlamentoda var olma" stratejisinin, HDP ve içerisindeki reformistler tarafından herkese, bir "kurtuluş planı" olarak sunulmasıdır.

Bu yanlıgı bile çelişiktir. Kurtuluş, devletten-kapitalizmden yani sistemin kendisinden olmalıyken, sistemi bir hükümete indirgemek, bu kurtuluş planının çelişisini göstermiyor mu? Başkanlık rejimine karşın parlamenter rejimi savunmamızı istemek alaycı değil mi? Seçime kadar sokakta iktidarı şaşkırtan-saçmalatan bu isyan sürecinin öznelere, seçimler için "bu daha başlangıç mücadeleye devam" demek alaycı değil mi?

Herkes için sorduğumuz bu soruların cevapları illa ki verilecektir. Şöyle ya da böyle, seçimler ve oylar savunulacaktır. Biz anarşistler için ise, sorulan bu soruların cevabı bile yok. Anarşistlerden parlamenter rejimin savunucusu olmasını istemek sadece sıklıkla tanımlanamaz. Bu istek, sıklığın saflığının ötesinde en derininden densizlikle tanımlanmalıdır.

Seçimlerde muhalefet de hükümet de meşrudur.

Parlamentar sistemde azınlığın çoğunluğu yönettiğini anlamak için toplama çıkarma yapmak yeterli olacaktır. Birçok seçimde en yüksek oy oranını alarak hükümet olan AKP'nin bile toplam 80 milyonluk nüfusun sadece 22 milyonundan oy alarak seçilmesi, bunu anlamamız için oldukça yeterlidir.

Parlamentar sistem gibi başkanlık sistemi de çoğunlukçu demokrasinin benzer paradoksudur. Bu paradoksun en önemli dinamiği olan seçimlerin, adalet ve özgürlük için uygulanabilecek bir sistemi oluşturması beklenemez. Seçimlere katılmak ve oy istemek bütünlüklü bir stratejinin parçası bile olsa, bu, seçimleri ve dolayısıyla seçim sonucunda seçilenlerin tümünü meşrulaştıracaktır. Seçimlerde kazananın kazancı da kaybedenin kaybı da meşrudur.

Son süreçteki 7 Haziran ve 1 Kasım seçimlerinde oluşan tüm meşruluk tartışmalarını, bu kaçınılmaz birincil ilke ile algılamamız gerekmektedir. Yalnız, iktidarların ilkelerinin olmayacağını, seçimi kazanan partinin 7 Haziran seçimlerinden sonra meclisi işletmeyerek hükümet kurma krizi içerisinde oluşturduğu karmaşayla deneyimledik. Karmaşa, seçimlerin yenilenmesiyle sürdü. Bu süreç bize, sistemin kendi kendine ihanetini ve bu ihanetin olağanlığını deneyimletti. Olağandışı bir seçim süreci değil, seçimin ta kendisiydi 7 Haziran. 1 Kasım seçimlerindeyse hükümet, halktan aldığı oyların “meşruluğu”yla Kürdistan’da sürdürdüğü savaşı sertleştirdi, rejim tartışmaları içerisinde parlamenter sistemden başkanlık sistemine belirsiz fiili bir geçiş başlattı. Mahalle mahalle süren savaşın bir saldırısı da Ankara’nın Çankaya Mahallesi’nde sürmekteydi. Bu günlerdeyse, sistemin bir başka olağan ihaneti tartışılmaya başlandı: Dokunulmazlıklar. Fezlekelerle parlamenter sistemin seçimlerinin meşruluğu tartışılıyor. Dokunulmazlığa da dokunulacak ve seçimlerin meşruluğu bir kez daha sistemin içinden ihlal edilecek. 7 Haziran’dan 1 Kasım’a değişen bir şey yok. Parlamenter sistemin olağan ilkesizliği sürüyor.

Kendi kendine sürekli ihanet içerisinde ilkesizlik timsali olan bu sistem, yakında, bir başka benzer ilkesiz sistemle, başkanlık sistemiyle değiştirilecek. Değişim için anayasa değişikliği şart, bunun için de referandum. Referandumlar sanki partilerden bağımsız bir seçim atmosferinde başlar ve biter. Bir önceki seçimlerde HDP rejim değişikliğinin önündeki tek gücü ve bu güce dahil olup olmamak bir “ak’la kara” meselesiydi. Reformistler böyle bir algı örgütleyip seçimleri bir kurtuluş planı olarak savunuyorlardı. Şimdi, referandumla beraber aynı algı örgütlenmek istenecek hatta “kendin için oy at”, “kendine oy at” diyerek bizden yine oy atmamızı isteyecekler. Dolayısıyla; attığımız taraf kazansa da kaybetse de yine seçimleri, dolayısıyla çoğunlukçu demokrasiyi meşrulaştırmamızı isteyecekler.

7 Haziran ve 1 Kasım seçimlerinden sonra oluşan bu sıkışmış sürecin Rojava Devrimi’nin tüm olumlu rüzgarına rağmen esintisiz kalması, durağanlığı; Fırat Nehri’ne konmuş bir terazinin hafifliğinden havada kalan kefesinin gibi havada duruyordu. Terazinin Bakur kefesindeki tek ağır şeyse, Fırat’ın bu tarafında hendek ve barikatların ardında halkın mahallelerini savunmasıydı. Bölgenin tamamını sadece coğrafik değil sosyolojik ve psikolojik olarak da bölen Fırat, TC için de adeta geçilemez bir sınır. Terazinin dengesizliği Rojava’dakilerin ağırlığının ötesinde savaşın “bu kadar alçaklaşacağı ve vahşileceği” düşünülemezdi. Düşünülemez bir başka şeyse, parlamentoda var olma stratejisinin son hamleleriydi. HDP’nin 7 Haziran’daki seçimlerde yükselişinin ardından 1 Kasım seçimlerindeki düşüşün yarattığı olumsuzluktu. Bu olumsuzluk Bakur’da çok hissedilmezken, Ankara ve batısındaki HDP’li seçmeni oldukça olumsuz etkilemişti. Meşru mücadelesiyle, seçimlere ve seçim kampanyalarına yüklenen seçmene, tüm savaş karşıtı barışçıl söyleve rağmen, seçimleri savaş isteyenler kazanmıştı. HDP içerisinde bu kampanyalara kapılarak tüm motivasyonunu buraya yoğunlaştıranların yaşadıkları demotivasyonu batıda yaşayan Kürtler aracılığıyla Bakur’a aktarmış olmaları, sürecin en olumsuz etkiydi.

İstanbul, İzmir ve Ankara'dan başlayarak Amed'e, Wan'a taşınan bu etki, aşırı motivasyonun ve demotivasyonun yarattığı algı güçleriyle ve çözüm sürecinin çözümsüzlükle sonuçlanmasıyla bir hareketsizlik başlattı.

Burası Bakur'dur. Hendeklerin barikatların ardındaki çocukların gençlerin ve kadınların yarattıkları öz yönetim ve öz savunmalarla Farqin'den Nusaybin'e hareket, sokak sokak mahalle mahalle yine yeniden örgütlendi. Hareketsizlik Bakur'da uzun sürmedi ve hendeklerin, barikatların arkasındakiler tarafından yeni bir hareketlilik örgütlendi.

Ankara ve batısı içinse benzer bir olumlu yorum yapılamaz. Taksim İsyanı'nın sokaktan sandığa sıkışmasının olumsuzluğunu yaşayan batıda bu hareketsizlik, aşılamayacak bir engelle karşı karşıya. Batının doğusunda taş üstünde taş kalmıyorken, savaş tüm alçaklık ve vahşiliğiyle sürerken; mücadelelerin yarattığı hareketler, savaşın etkisiyle azalmakta. Sokaktan uzaklaşanlar artık sokağa yakınlaşmamaktadırlar. "Taksim İsyanı'nda yaptık olmadı" düşüncesiyle çözümlenemelerden kaçınarak, eleştiri özeleştirici işleviyle savaşı duymaz ve görmez hale gelmeyi tercih etmektedirler.

Bir oyla birleşenlerin bir bombayla ayrışması kaçınılmazdı. Bir "yardımlaşma" ilişkisinin ötesinde Kürt halkının özgürlük mücadelesinin bir parçası olarak paylaşma ve dayanışma mücadelesinde olanlar için, Kürt halkıyla seçimler üstünden yardımlaşma bir gereklilik değildir. Kürt Özgürlük Hareketi'nin parlamentoda var olma, seçimler ve oy isteme stratejisinin yanlışlığını eleştiriyorsak, savaşın etkisini batıya taşıma stratejisiyle halk içinde patlatılan bombaları da tabii ki eleştireceğiz. Ve herkes eleştirilmelidir, ama sonuç olan bu bomba, Kürt halkının meşru mücadelesinden ayrışma için bir sebebe dönüşmemelidir. Aksi halde böylesi bir dönüşüm, siyasi savrulmanın başlangıcı olabilir.

Bir seçmen için, HDP'nin tarafında olmak, Kürt halkının asimilasyona karşı koymak için başlattığı mücadelenin de tarafında olmaktır. Taraflık algısını bir çizginin herhangi bir tarafında olmaya indirgememiş olsak bile bazı olayların yorumlanmasında adeta bir çizgi gibi taraflar ayrışırlar. HDP öncesi Kürt Özgürlük Hareketi'nin parlamenter sistem içerisindeki adayları ya da partilerinin seçmenleriyle, HDP'nin bugünkü aday profillerinin ve seçmenlerinin tam tamına örtüştüğünü söyleyemeyiz. Zaten HDP'nin önemli amaçlarından biri de buydu. Daha önce Kürt Özgürlük Hareketi'ne oy vermemiş olan seçmenin oyunu alabilmektir. Bunun sonucu olarak artık HDP'nin bir değil iki seçmeni var. İkinci seçmen de HDP'nin tarafını bilmekte ve bu tarafın tarifini de yapabilmektedir. Yalnız HDP'nin seçim kampanyalarının renkli atmosferinde bu taraflaşmanın bilgisinde bulanıklaşmalar yaşanmıştır. Çeşitli ülkelerdeki 'özgürlükçü' sosyalist partilere benzetilen ve sanki Kürt Özgürlük Hareketi'nden tamamen ayrı bir parti çalışması gibi görünüşler oluşmuştur. Bu oluşun görüntünün çevresinde toplananlar, Ankara Kızılay bombası sonrasında buldukları taraf konusunda endişelenmişlerdir. Artık HDP'nin tarafında olmayacakları kesin gibi olan bu 'özgürlükçü' reformistlerin cevaplaması gereken bir soru vardır: Şimdi kime oy vereceksiniz? Yoksa oy atmayarak parlamenter sistemin ya da başkanlık sisteminin bir parçası olmayacak mısınız? Size, sizin sözünüzle cevap vermek isteriz: "HDP'den taraf olmayan AKP'den taraftır".

Bizim tarafımız başından beri belli, biz anarşistiz. Size sözümüz, bizim tarafımızdan olmayın da sizden başka bir şey istemeyiz.

Baştan beri HDP içerisinde pozisyon alan reformist bireylerin yanı sıra STK'lar, gruplar ve gruplar 13 Mart'la beraber savrulmalar yaşayacaktır. Savrulmaların sadece HDP'den olması bizi hiçbir şekilde kaygılandırmaz da HDP'den başlayan bu kaçış, Kürt Özgürlük Hareketi'nden ve Kürt halkının meşru mücadelesinden kaçışa dönüşecektir. Bir oyla adaletsizliğe karşı koymak ve özgürlük için bir araya gelme romantizmi, bir bombanın ardından bir gerçekle karşılaştı ve bu gerçek herkesi savuracaktır.

Sıkışmalar sonrasında oluşabilecek savrulmaların tümü otoriteyle, devletle, kapitalizmle yüzleşemeyenler için bir muammayken; biz devrimci anarşistler için tüm sıkışmışlıklara rağmen savrulmamanın berraklığı örgütlülüğümüzde, teorimizde ve eylemimizdedir. Mücadelemizin berraklığı geleceğimizdedir.

Anarşist Kütüphane

Halil Çelik
Bir Sıkışma Süreci Oy Bir Ayrışma Süreci Bomba!
25.04.2016

Bu yazı Meydan Gazetesi'nin 33.sayısında yayımlanmıştır.

tr.anarchistlibraries.net